

Cancelari'a Redactiunii:
Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 32.

Locuinti'a Redactorului:
Malulu inf. alu Dunarii, Nr. 19.

Scriorile nefrancate nu se voru
primi decât numai de la coresponden-
tii regulari ai „Federatiunii“
Articlii tramsi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnal politiciu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Luni-a, Miercuri-a, Vineri-a ser'a, si Dominec'a deminéti'a.

Pest'a, 2/14. fauru, 1868.

Cestiunea orientala, pusa la ordenea dilei in an. 1853, amanata dar nu deslegata prin tratatul de Paris la 1857, au cam olinhinitu că i-va ani, dandu locu altoru cestiuni cari de si nu cră mai usioru de deslegatu, trebuia celu putieni a fi deslegate mai curendu. Cestiunea Italiei stă inca nedeslegata si evinemintele d'in urma de la Roma sunt dovada că in scurtu are sâ se apropie de finitul său. Cestiunea Germana, innaintata de jumetate, ascăpta asemenea ocasiunea favorabila pentru a fi reaucata si dusă la indeplinire. Pre candu se pare că repauseza aceste doue, cestiunea orientala se agitea de nou. Guvernul Russiei folosindu-se de nemultumirea poporeloru crestine supuse imperathei turcesci si de staruiniile acestoru-a de a scurta jugulu Otomanu, lucra neincetatu pentru a mediuloc apropiarea catastrofei si, de s'ar potă, a-si mai intinde nesatiile ghiare nu numai asupra Asiei mice, dar inca si asupra unor provincie europene a le imperiului turcescu. Neci o data ocasiune mai favorabila nu i-sau imbiatu, ca asta data, candu marile poteri apusene privescu cu neincredere un'a la alt'a, stau pre momentu isolate, frementate de planuri si paralizate in actiunea loru prin incurcaturele situatiunii interne. Asiè Anglia ingrigita d'in caus'a nemultumirei Irlandei se ocupa de infrenarea fenianismului. Itali'a si Prussi'a cerca modulu celu mai usioru si ocasiunea binevenita de a inchia opulu inceputu alu unificării nationale, cercandu totodata modulu prin care ar potă paraliză o actiune contraria a Franciei, carea nu vră ca Itali'a sâ puna man'a pre statulu ponteficiu si capital'a sa, neci ca Prussi'a sâ devina unu imperiu Germanu unindu sub sceptrul său tote poporatiunile elementului nemtieșeu. Austr'a gema intre dorurile renascerii parute prin dualismulu de care sunt nemultumiti si chiaru acci-a pentru cari s'au inauguratu. Cu unu cuventu, Austr'a cara ap'a cu ciurulu facundu ceea ce au facutu de 20 de ani incoce, — ea face esperiminte politice. Ce mirare, daca Russi'a, care avă timpu de ajunsu de a se reculege — crede a fi sositu minutulu candu poti sâ cerce realizarea politicei sale traditiunale, — desfacerea imperathei turcesci, apoi cucerirea poporeloru ce o compunu. — Press'a muscalesca tota incepuse voinicesce cruciat'a in contr'a Turciei, dar decandu press'a Europei apusene, alarmata prin semnulu de batalia alu pressei moscovite, suscepă ataculu d'in tote tunurile sale, fece col'a colacu si urmeza mereu a incredintă lumea intrega despre intentiunile pacifice a le tiarului toturoru Russielor. Va se dica, strugurii nu voru fi inca bine copti, a buna sama se voru fi inacritu si mai tare, decandu diplomatia muscalesca, cu nasulu ei celu finu, va fi mirostu apropiarea poterilor apusene, de unde ar potă rezultă unu felu de alianta ca si ceea, ce infrenă in Crimă ambitiunea cea nesatiosa a varvarului nordicu. Acceptămu ca dominatiunea turcesca sâ incete. Unu cadavru, ce este imperiul turcescu, nu se mai potă electrisă spre vietia. Cadavrulu ce molipsesc trebue delaturatu, ingropatu. Dorim d'in sufletu libertatca poporeloru crestine d'in Turci'a, si dorim mai vertosu nedependint'a Romanici libere, ca antălu pasu necesariu spre implinirea misiunei sale. Daca acceptămu in se si dorim a vedé realitate cu o ora mai nainte aceste evineminte, marturisim, că nu vremu ca sâ se faca prin ajutoriulu Russiei. Timo Danaos et dona ferentes. Europa apusena, Europa civilisata are misiunea de a innaintă eliberarea si civilisarea Oriintelui. Ar fi lucru prea tristu candu poterile apusene imparechiate, desbinute intre sine, — prin etern'a traganatura si amanare a cesti-

unii, ar aruncă in desperare poporele crestine si aceste perdiendu-si rabilarea, refletandu la dicerea Ma-roniana „Flectere si nequeo superos Acheronta mo-vebo“, s'ar aruncă in bratiele Russiei. Credeu in poterea civilisatiunii si in bunu sentiulu poporeloru crestine, si sperămu că preasum celea nu voru fi surde la tipetele indreptătite, asiè acestea nu voru intră in curs'a venatoriului de tiere si popore.

Daca poterile apusene voru mai tandală inca, cestiunea orientala amenintia a fi storsa d'in manile diplomatiei impotente si se va pune preterenulu faptului, ceea ce pote casină o conflagratiune europeana, dupa cum e asta-di situatiunea politica a Europei. — Guvernul francesc, precum ni-se pare, se si teme de acésta eventualitate. Acésta o dovedescu procedur'a sa diplomatica si limbagiulu pressei oficiose, in fine scirile contradicătorie cari se respondescu intru adinsu asupr'a incercărilor de navalire pre teritoriulu turcescu, mai multu inventate decât adeverate, si puse in miscare prin manoperele diplomatiei francesc, infricate pote si de către guvernul austriacu inspaimantatu insusi pana la fiori.

Sciri electrici vestise in dilele trecute că in România s'ar fi organisat o ceta de 4000 fectori inarmati, cari stau gata să treca Dunarea si să rescole Bulgari'a apoi Bosni'a, etc. că guvernul Romaniei ar fi in complicitate cu alu Serbiei pentru a sprința acesta intreprindere, pusa in lucrare intru ascunsu prin unelurile Russiei. De aici urmara remonstratiuni d'in partea Franciei, (se dice că si d'in a Austriei inspaimantate), — si depesie preste depesie diplomatice se spedura la Belgradu si Bucuresci. In fine cătu este adeverulu in totu seomotulu, nu se scie inca, de ora ce d'in descoperirile facute d'in partea agintelui Romaniei la curtea de Paris, ar rezulta numai atât'a, preasum dieu diurnalele franco-austriace, că România nu ar fi complice, său inca si mai putieni, că D. Cretulescu agintele Romaniei carele in numele guvernului său au desmintit faimile respandite, ar fi mai putieni bine informatu ca guvernele Franciei si Austriei. Diurnalul „France“ primindu acésta desmintire, declară că nemica nu pote face suspecta sinceritatea ei. Asecură totodata că guvernul actualu alu Romaniei reprezinta una politica opusa tendintelor rusesci si că nu e despusu a primi parola d'in Petropole. Cu tote aceste D. Cretulescu n'au potutu reesi a face ca diurnalele oficiose d'in Paris să primesca nota rectificativa menita a desmintit faptele, cari motivase remonstratiunile poterilor. — Diurnalul „Romanul“ vine a desmiti si elu acele faime. Noi d'in capulu locului n'am datu credientu aceloru faime, că-ci 4000 de omeni armati, inca si tunuri, nu potu căde d'in nori, fără a fi observati mai nainte de unde au venit, cine i-au organisat, inarmat, etc. intr'unu minutu, si cine i-au trecutu era totu intr'unu minutu preste Dunare in Bulgari'a. Omenii fricosi vedu neluca, astă la Austr'a, era la Franci'a credem a fi alta causa, de alarmea lumea in contr'a Russiei.

Cartea rosie

III.

Referintie italiana si cestiunea Romei.

Dupa pacea d'in toamna anului 1866 Austr'a au pusu mare pondu ca să fie in cele mai amicabili referintie cu poterea noua italiana, cu atâtua mai vertosu, căci nu esiste mai multu causa de vr'o inamicetia. Cabinetul M. Sale detoresce oresi-care recunoscinta fatia cu guvernul lui Emanuil Victoru pentru afabilitatea si tendintele reconciliatorie ce a nutritu spre constituirea unei păci tienetorie. Intru acestu spiritu s'au facutu pertractările in privint'a cederei Venetiei si demarcarea confinilor. Anume, guvernul italiano pentru cetătilor cedate ni-a datu recom-

Pretul de Prenumerat: Pre trei luni . . . . 4 fl. v. a. Pre siose luni . . . . 7 fl. 50 le Pre anulu intregu . . . . 15 fl.

Pentru Romania: 4 galb. pre anu, — 2 galb. pre 1/4 de anu, — si 1 galb. pre 1/4 de anu.

Pentru Insertiuni: 10 cr. de linia, si 30 cr. taps'a timbrale pentru fiesce care publicatiunea separata. In Locul deschis 20 cr. de linia. Unu exemplar costă 10 cr.

pensare, ér' comisiunea militara esmisa in inticlesulu art. 4. de pace pentru demarcarea confinilor intre Austr'a si Itali'a, si-a gatatu misiunea prin tractatul subscrisu in Veneti'a la 22 decembrie a. tr.

Itali'a abîe s'a potutu bucură cătu-va tempu de acésta pace si de teritoriulu frumosu ce si-a cascigatu prin d'ins'a, fiindu că chiamarea legiunilor francese d'in Rom'a a datu ansa la unele turburări, cari au documentatul de nou pericolul ce esiste, voindu a satisface unitătii italiane si totu atunci si intereselor catolicismului. Guvernul M. Sale si-a tenu de detorintia a dechiară francu Santeniei Sale papei Pius alu IX, cumcă starea presinta a Austriei nu-i concele a da expresiune simpatiei sale prin ajutoriu materiale. Pap'a in intieptiunea sa innalta nu s'a cătu pentru acésta tienuta a guvernului austriacu. In lun'a lui novembrie a. 1866 M. Sale imperatul si regele a transis o flota in Cetatea-Vechia pentru ca in ori-ce eventualitate să stee spre despusetiune supusilor austriaci d'in Rom'a. Cabinetul Tuileriei dupa desluciri imprumutate s'au convinsu că in acésta despusetiune nu esiste nici o neincredere fatia cu Franci'a; de alta parte cabinetul de la Vien'a a intielesu, că Franci'a e decisa a sustine cu ori-ce pretiu conveniunca de la 15 septembrie. Partit'a italiana de actiune inse au mersu totu mai departe; in 1. lui martiu 1867 Austr'a s'a adresatu cabinetului d'in Parisu că ore n'ar fi cu scopu ca poterile catolice să se ocupe mai seriosu de eventualităatile ce ameninta Rom'a. In Parisu au trasu la indoiala pericolul.

Dar Garibaldi reintornandu-se in septembrie d'in Genav'a in contra voimiei guvernului său a prinsu arma in contra Capului bascricel. Cabinetul M. Sale n'a intrelasatu a face atentu pre Ratazzi; in Parisu accentuat, că pericolul e atâtua de mare, in cătu daca candu-va, acum este a să sustinea valorea conveniunei d'in septembrie.

Franci'a a intrevenit. Poterea lui Garibaldi s'a frantu la Mentana.

Estu modu cestiunea de mare importanta a Romei, ce potea aduce pericolu atâtua Romei cătu si Italiiei, fu sustinuta contilegeree ulteriori o poterilor europene,

Guvernul c. r. a sciutu apretiu dorint'a dreptata a cabinetului francesu ca cestiunea Romei să se supuna unei consultări comuni a poterilor europene. Austr'a convinsa cumcă acésta cestiune nu se poate pertractă singuru intre Itali'a si Rom'a său intre Franci'a si Itali'a, — n'a intardiatu a primi invitarea Franciei la o conferinta europeana, si a recomandat si celora-lalte poteri ca să primesca acésta invitare.

Cu invitarea francesa nu s'a pusu in legatura nici o programa strinsu otarita, ci s'a lasatu in voia libera fie-carei poteri a-si da pararea sa in conferinta; astă despusetiune a multiumitul prea destulu guvernului Maj. Sale. In fine n'a fostu in contra, ca conferintie să previna o pertractare intre cele cinci poteri mari europene: Austr'a, Franci'a, Anglia, Prussi'a si Russi'a; si acum trebuie să s'ascepte, ore fi va ce-va d'in conferint'a, care ar fi menita a deslegă o cestiunea atâtua de importante, cum e cestiunea romana.

Despre delegatiuni.

Delegatiunea magiară. Comissiunea alesa pentru desbaterea bugetului militaru tienu martie-trecuta, in 11. a. l. c., o conferinta preliminaria in presinti'a ministrului de resbelu Kuhn si a generalului Krivice. Comissiunea nu se indestulesce a pertractă fiesce-care postu alu budgetului de resbelu singuru numai ca unu postu, ce contiene bani. Impregiurarea acésta este pentru comisiune numai unu lucru accesoriu, ea pune ceea mai multa insemnatate pe reorganisatiunea noua a intregei armate. — Si asiè s'a facutu desbateri si a supra ramului justicie in armata. Capacitatile militari d'in comissiune, precum: Ivánka, Pérezel si Váradyi accentueză, că in inticlesulu legilor mai multe transgresiuni si crime se tienu de juridictiunea civilă, că nu mai delictele de unu caracter militariu, precum transgressiuni de subordinatiune, trebuesc a fi tratate prin unu anumit juriu militariu. Daca s'ar indreptă mai multe delicte private, atâtua civili, cătu si criminali, la tribunalele civili, atunci aru căde tote spesele acele multe, cari se poftescu pentru admini-

stratiunea justitiei militari, si s'arū pune capetu principiului, ca statulu militariu să formeze unu corp separat si in causele de natura de totu privata. Soldatii nu trebuesc considerati de cătu ca nisice cetătieni inarmati, si numai ca atari să fie si traestati.

Ministrul de resbulu n'a voită să se dechiară lamurită, ci a promis, că se va consulta cu auditori militari, ca apoi să pota face o declaratiune definitiva.

Precum se aude, comisiunea, care desbate budgetulu militariu, si-a mai finită lucrările, astăcătu pote siedintele publice a le delegatiunei se voru si incepe luni, in 24 a le l. c.

Colomanu Tisza, care a fostu impedecat a participa la lucrările delegatiunei, sosi astă-di.

A siepte-diece-a siedintia a senatului imperiale.

Cas'a reprezentantilor, după o amanare aproape optu septemane, si-a reincepuită siedintele in 10 l. c. Reprezentantii s'au infacișiatu mai in numeru deplinu, galeria si logele ocupate pâna la indesare. Bar. Beust, ca reprezentante, ocupa locu pe banca centralului din stang'a. Vice-presedintele, cav. Hopfen, deschide siedint'a cam pe la 11 ore. Sunt de facia ministrii: princ. Auersperg, Dr. Giskra, cont. Taaffe, cav. Hasner, Dr. Herbst, Dr. Berger, Dr. Brestl, Plener si cont. Potocki.

Ministrii ocupara locu pe scaunele loru, inse numai pe putienu tempu, fiindu că indată se amesteca printre omenii poporului.

Verificandu-se protocolulu siedintei ultime, presedintele provocă cas'a să-si alegă presedinte, fiindu că Dr. Carolu Giskra, presedintele alesu in siedint'a din urma, fù denumită de către Maj. Sa ministru pentru tierele reprezentate in senatulu imperial. La propunerea abl. Grossz se intemplă votare nominale si să alese presedinte Dr. Mauritiu Kaiserfeld cu 111 dintre 131 voturi date.

Kaiserfeld ocupă presidiulu, si tienă o cuventare destulu de lunga, din care estragemu punctele mai insemnate.

Presedintele accentueaza mai antâiu bucuria care o simte vediendu inaintea sa unu minister iu parlamentariu, alesu d'intre barbatii aceia, cari atâtă s'au luptat pentru elutarea ideelor, cari domnescu astă-di in Austria. Si reprezentantii, si tier'a cunoscu prebarbatii acesti-a in vietăloru parlamentaria, si ei potu dice cu dreptu despre sine: Programulu nostru este deschis inaintea lumii intrege. (Dreptu e, boemii inca lu cunoscu prea bine! Red.) Spune mai de parte, că barbatii guvernului de astă-di voru fi condusi in afacerile loru de simtiul dreptății si alu impaciuirei, in spiretulu de care este petrunsa constitutiunea de facia. Si esie merge mai departe laudandu starea presintă. Mai dice inca si aceea, că regimulu parlamentariu, care s'a introdusu, va fi singar'a aperare si scutu in contra inimicilor Austrei, ca aceia să nu triunfeze, si triumful loru să nu aduca noua stricatiunea supra Austriei (Aplause.) Se tiene fericitu, că pota salută in numele casei si alu Austriei antâiulu ministeriu parlamentariu. Provoaca pre reprezentanti, să se scole cu elu d'impreuna si să ureze imperatului constituionale. (Cas'a ureza de trei ori.)

Apoi luâ cuventulu ministr. presedinte, principale Auersperg, si dîce cu referire la dualismu: Ministeriulu, nascutu din principiulu dualisticu, va recunoște sinceru si cu loialitate starea lucrurilor de facia. Elu este in cele mai amicabili relatiuni cu ministeriulu magiaru. (Aplause.) Si spereza, că acele se voru intari si mai multu. Pentru că de-si nu este dualismulu o expresiune a unității, trebuie totu-si ca elu să sierbesca spre unire (Aplause). „Sinceritatea — dice mai de parte — de a fi devotatu ideei statului austriacu, este patriotismulu acelu-a, care ar fi de dorit să se realizeze in indeplinire, si carele guvernului, si-va tienă de prim'a detorintia, a-lu introduce.

Ministeriulu incunoscintiea sanctiunarea legilor aduse de amendoue casele.

Siedint'a se inchide la 1 1/4 ora.

Activitatea dietei Ungariei.

(Urmare.)

In siedint'a de la 4 iun., după cele insirate în rul tr., se incepă desbaterea diplomei de incoronare si mai antâiu luâ cuventulu L. Böszörényi, care depune pe mes'a casei unu proiectu de decizie in intlesului carui-a postesc să se amane actul de incoronare, de ore ce constitutiunea tierii inca nu e restituia.

Atâtă diplomă inaugurate cătu si formulă de jurământu s'au primuită fără de nici o modificatiune, numai Vlađu si Borilea au facutu observatiuni cu privire la egală indreptare a nationalitatilor, cari inse nu se luau in nici o consideratiune.

Se alege apoi deputatiunea, carea să roge pre Maj. Sa, să se incoroneze și se deride, ca zugrada palatului la încoronare să le duca ministrul presedinte c. Andrássy.

Se face propunere in privint'a donurilor de incoronare, ce tier'a are să de Maj. Loru cu aceea ocasiune.

Se votează donuri de căte 50,000 de galbeni unei Măiestăți.

In siedint'a din 5 iun. nu s'a petrecut ceva mai insemnatu.

In siedint'a de la 6 iun. se cetește unu rescriptu reg. prin care se face cunoscuta casei că alegerea lui G. Károly i si b. Vay de custodi ai coronei se aproba.

Fiindu in datina, ca cu ocasiunea incoronare să se imprastia bani p'intre poporu — s'a alesu o deputatiune constataria din C. Stoll si Tulbasiu (ardeleanu), cari voru ave rolul de controlu.

In siedint'a din 12 iun. ministrul presedinte presintă casei articlii de lege sanctiunati, privitor la causele comuni si articlii de lege, cari modifica unele legi din 1848. După aceste se propune a se alege o deputatiune, care va mulțiumi Maj. Loru pentru amnestia data toturor emigrantilor politici si pentru darulu generosu facutu prin ofertulu donului de incoronare (100,000 de galbeni) pentru ajutorarea honvedilor din 1848.

La 14 iun. vice-presedintele Dozsa raportează despre primirea deputatiunei esmise in siedint'a trecuta.

D. Babesiu prezintă o rogare a comunei Checi'a-romana (cottulu Torontalu), care urgează organizarea definitiva a despartirei baserecei romane gr. or. de cea serbesca. Se transpunе la comisiunea petitiunaria.

Siedint'a urmatoria s'a tienutu la 18 ian. in care după ce presedintele areta dietei căte-va petitiuni, se procede la ordinea dilei verificandu-se mai multi deputati.

Mileticu interpeleza ministeriulu in causă decisiuniloru congresului serbescu. Wenckheim ministrul respondă in numele guvernului, că in astă privintia se va asterne inaintea dietei acu-si unu proiectu de lege.

Se punu pe mes'a dietei trei proiecte de lege anume a) despre incoronarea Maj. Sale de rege alu Ungariei; b) despre oferirea donului de incoronare; c) despre incoronarea Maj. Sale Elisabet'a si despre donulu de incoronare oferit Maj. Sa. reginei.

Ministrul de justitia cere a se esmită o comisiune de 15 membri pentru revederea unor proiecte de lege, ce sunt a se asterne dietei.

In siedint'a din 21 iun. după curintele dietali se cetește demisiunea a 4 deputati si apoi unu proiectu alu deputatului Mileticu cu privire la proiectulu de lege despre incoronare; totu deputatul Mileticu prezintă dietei trei proiecte: unul in privint'a deslagerei cestiuniei naționalităților, alu doile in causa a se face unu proiectu de lege referitoriu la naționea serbesca; alu treilea e unu adausu la proiectulu de decisiune in privint'a ajutorarei honvedilor din 1848. In acestu proiectu potesce a să decide, că nu numai honvedii si veduvele loru să se ajutoreze, ci toti aceia, cari in 1848% s'au luptat pentru dinastia si tronu.

In fine la ordinea dilei fiindu se pune la desbatere proiectul de decisiune in privint'a ajutorarei honvedilor din cass'a tierii; proiectul se respinge cu o majoritate de 123 voturi.

In siedint'a din 22 iun. Sig. Bernáth propune, ca in restempulu prorogarii dietei să se prelucre proiecte de lege pentru : emanciparea jidovilor, implinirea art 22 din 1848 in privint'a honvedilor, care s'a suspendat mai inainte, pentru redeschiderea Ludoviceului si organisarea lui, pentru delaturarea concordatului si in privint'a navigatiunii. Se cetește descrierea actului de incoronare. Se primește.

In siedint'a de la 24 iun. avemu a inregistră unu proiectu de decisiune a deputatului Hodossiu prin care potesce a se decide, ca si pana candu va despune lege-latiunea in privint'a asecurarei drepturilor naționalităților să se suspinda articlii de lege de la 1848, cari prescriu prerogativele limbei magiare si să remana in vigore tote ordinatiunile, prin cari se permite intrebuintarea limbei naționali in afaceri oficiose. — Se va tipari si se va si pertractă — candum.

După aceste pre căte-va minute se suspinse siedint'a pentru ca să se facă o siedintă mică pentru autenticarea protocolului siedintei, candu cas'a magnatilor si a deputatilor fiindu unita a alesu pre cei doi custodi ai coronei.

Finindu-se siedint'a mică cas'a deputatilor si contunu lucrările Sale. Anume : Dep. Iánka interpeleza ministeriulu in privint'a unui proiectu de lege, ce a asternut Reichsrathul ministeriulu de resbulu din Vien'a, in care se dice, că ar fi menit pentru imperiul întregu.

Ministrul Horváth respunde in numele guvernului, că n'are cunoscintia despre proiectul cestiunatu.

Transilvania.

Brasovu 7 fauru n. (Fonduri — Abuzuri.) Eu nu sciu daca cetitorii dvostre au gustu de a se ocupă cu cifre; ceea ce sciu este, că eu astă-di ve poti servă numai cu cifre său comentaria peste cifre.

Sciti că universitatea naționalei sasesci se ocupa suntu mai bine de două lumi cu cercetarea fondurilor si a veniturilor naționali pe periodulu computat de la 1852, de candu potestatea absolută desfășurăsi si universitatea loru, pana la 1865 inclusiv. Ve este cunoscutu că protocolele de computuri cer-

cetate de o comisiune in restimpu mai de trei ani, apoi comitate de unu mare numaru de reflecțiuni, după multe dispute s'au tiparită si s'au impartătu pre la municipalități si comune d'in fundulu regescu. Cetere acelora-si a luat aici in Brasovu trei siedintie lungi, la care centumviratulu inca-si facă reflecțiile sale. Dupa aceste-a magistratulu conchiamă pre 6 fauru o adunare districtuale, care aici se compune din 26 membri cetătieni si alti 26 membri din comunele rurale alesi de reprezentantele loru. Acestei adunări mestecate se propusera siesc cestiuni spre desbatere si respective acceptare. Primariulu, după deschiderea siedintei fece se urmeze publicarea legilor sanctiunate pentru Ungaria. Acelea-si ve suntu prea cunoscute. Ei bine, sciti cum s'au primitu aici? Simplu spre sciuntia fără picu de entuziasm, fără nici unu „Hoch“, „Eljen“, „Vivat.“ Acăsta imprejurare este prea de insemnatu, indata ce vomu observă, că partit'a uniunistica nicairi in sasime nu este reprezentata astă bine ca in Brasovu. Aflată că si in acăsta adunare de căte-va septemane intr'unu anu magiaroii erau reprezentati cu majoritatea; cu tote aceste-a, cine ar crede! ei au remas asta data multă; numai candu a intrebătu primariulu că vre adunarea să se cetește legile sanctiunate (XIII—XVIII) au respunsu si magiaroii: e de prisosu, le cunoscem d'in gazete. Dumnedieule, ce prefacere in spiritu in cursu numai de căte-va luncă! Dreptu că alegerile din Clusiu si M. Osiorheiu au deschis ochii multora, cari suferira de orbulu gainei, său adeca de hebeuci'a politica.

Restul siedintei se petrecu mai preste totu cu o suma de raporturi de a le deputatilor sasesci asupră computurilor natuinali. D'in tote acele-a ese, că in cei 13 ani s'au comisut si la sasi multe secaturi si misieli, cărora centumviratulu de aici le dete numirea: „Schamlose Wirtschaft“ (economia nerușinata), că in se sasii au să-si gratuleze d'in totu sufletulu pentru immultărea avereilor loru. Anul 1852 i afise eu stare in fonduri, care abile treceă preste 300 mii fl. In a. 1865 fondulu din vechime numitul alu celoru si septe judetie treceă preste 340 mii, era fondulu numitul natuinalu care dateaza de la 1764. de candu 35 de sate romanesci din districtulu Fagarasiului robite odinioara de fiscu, apoi de domn'a lui Apaffy, apoi de famili'a Bethlen, au trecutu in robă sasiloru prin inscriptiune, avea cu totul preste 1,240,000 flor. v. a. In aceste-a sume se cuprindu si obligatiunile si rentele in sumă totală de 211,000 fl. luate de la statu pentru iobagii său robii și amici ai celoru si septe judetie. Intr'ace'a veniturile regali si alodiali, ce se dau in arîndă curgu mereu in fiecare anu. D'in sumă totală a veniturilor anuale se dau, precum sciti, de la 1852 in coce pe fiecare anu căte 50 mii, di: cincideci mii de flor. m. c. pre sambă scoelor sasesci, adeca venitulu de 5% de la unu milionu. Restul venitului se intrebuintieza parte pentru sustinerea autonomiei natuinali sasesci, parte se adauge regulat la capitalu; era acum s'a propus d'in partea unor municipii, ea d'in fondurile totali celu putin cu unu milionu să se cumperi dominia, inse, după opinioanea brasovenilor, nu in Transilvania, si nici in Ungaria, ci său d'in colo de Lait'a, său — său — in România pentru că ar fi mai sigure . . . . .

Mai observati, că in momintele candu foiele magiare protesta si racnescu, ca comitele sasesci C. Schmidt să fie delaturat cu Reichsrathistu, adeca pe romanesci curat, ca vendiatoriu de patria, naționea sasescă i votă in unanimitate unu adausu la plata de 2000 fl. v. a. titlu mensae, i mai sterse d'in computu inca si alte 2000 cari le luase de mai inainte.

Destulu cu sasii. Să trecumă la trebi romanesci.

Siepte sate alias Sacele suntu cunoscute in Transilvania ca cele mai mari comune rurale asediate pre fructarea fieri, de unde partea preponderante a locuitorilor intretine de seculi economia de vite si o parte a comerciului in România si Bulgaria. Comuna cea mai mare Satulungu, ce numera preste 9500 suflete, a castigatu pre'naltă invintia ca pre anii 1863—1865 in locu de fieri, in capu de contingent la armata, să numere bani. Spre acestu scopu locuitorii romani si-alesera unu comitetu in sarcinatul cu aduaarea repartitiunilor si cu administrarea sumelor la cass'a imperatesca. D'in alatura

tă copia % se vede, că acei romani au numerat pana în 30 iuliu 1864 la cass'a imp. v. a. fl. 53,782,50 cr. Considerabila suma pre doi ani! Ei, dără de la locuitorii s'au adunat și mai mult; înse asupr'a priosului s'au escutat cele mai neplacute frecările între locuitori, apoi procese pre canalu politicu, dup' aceea cercetări. Comitetul d'in comun'a numita administrație căteva sume prin senatorulu si inspectorulu de cercu Joachim Páuczél, luan'lu de la acăstă cuitantie regulate. D'in o cuitantia a dlui Pánczél alaturata sub 2% si confrontata cu computele cassei imper. autentice ese curatul o diferintia de 3100 v. a. fl. primita înse neadministrata la numit'a cassa. Dupa ce s'a descooperită acesta diferintia pre cale oficiale, primar'ia d'in Satulungu propuse intr'o domineca locuitorilor, ca să nu mai facă atât'a vorba pentru acel deficitu si inca pentru altele mai mernute, ci să se supuna la alta eoclecta, adeca impărare. Locuitorul Draganu Sasu, carele si elu însu-si se scieă asupritu de mai innainte cu vre-o 300 fl., protestă in contr'a acestei propunerii, adaugându, că poporul va gresi, daca se va supune la o ascemnare nelegiuță, ci să se cera sumele de la personele convinse cu cuitantile loru. Dvostre cunosceti pre Draganu, pentru că elu amblase in acăstă causa si la Pest'a. Ei bine, acel Draganu gema de cătăva lune in temnița Brăiovului in arestul preventivu subtilosulu pretestu, că elu ar' fi iritat pre poporu ca să nu p'atesca contributiunile la statu, candu elu dupa marturisirea mai multor'a au dîsu numai ca locuitorii să nu se supuna la jafuri neînrepăte. S'a porntu asupr'a lui cea mai aspră cercetare criminale. Unu advocatu de altmirea forte activu facă toti pasii spre a-lu scapă, înse pana acum fără efectu. Economia lui se stinge; vr'o trei sute de oi i-au si perit. Famili'a i cara la temniția panea ulata cu lacrime. In acel'a-si tempu in secuime curge propaganda formală, ca nimene să nu mai platesca crescatu-re (Zuschläge)*); acolo înse nimene nu inchile pre agitatori. S'a propusu rudenilor si amicilor lui Draganu ca să mediulocesca o interpellatiune său in universitate, său la dieta, lipsesc in se ori ce incredere....

Daca voiti să mai afli de la noi asemenei exemple de justitia, ve potem sierbă. Intr'ace'a faceti-ve o pomana cu nefericitul Draganu.

Corespondințe.

Copia ./

(Tradusa dupa testulu magiaru.)

Impoternicitul comunității Satu-lungu, Draganu Sasu.

In Satu-lungu.

Conformu esmisului inspectoratului finantiariu c. r. d'in Brăiovu dto a. c. 29. martiu nr. ³⁹³⁸ ₃₃ la rogarea Dtaile tramsa in numele comunității Satu-lungu la innaltulu ministrului c. r. de finantia, se edă urmatorulu extractu oficiosu despre sum'a solvita de la anulu 1862 pana la finea anului 1864 d'in partea locuitorilor d'in Satu-lungu la cass'a finantiaria c. r. d'in Brăiovu pentru reșumperare de la militia :

a) Sub nrulu ¹⁰⁸¹ ₅₂ alu diuariulu d'in a.		
1863, 5 ian.	8400 fl.	
	si 2400 "	
b) Anulu 1863, 8 aprilie nr. ²⁵⁷² ₂₃₃		
pre numele lui Iuonu Puff	157 " 50 cr.	
c) " " 17 sept. nrul diuariulu ⁵⁰⁵⁸ ₂₈₉	443 "	
d) " " 19 " " ⁵¹⁰⁴ ₂₉₂	3450 "	
e) " " 23 " " ⁵¹²⁹ ₂₉₅	500 "	
f) " " 3 opt. " " ⁵³²⁸ ₁₅₄	600 "	
g) " " 17 diec. pre numele lui Gologanu Nika nrul diuariului	⁷⁸⁵ ₁₅₄ 1200 "	
h) Anulu 1864, 3. mart. nrul diuar. ²⁰⁰⁵ ₁₅₆	10,850 "	
i) " " 5. " " ²⁰³⁵ ₁₅₂	4800 "	
k) " " 5. " " ²⁰⁴² ₁₅₄	184 "	
l) " " 5. " " ²⁰⁴¹ ₁₅₃		
pre numele lui Iuonu Cziczei	1200 "	
m) 1864. 25 iuliu nrul diuariulu ⁴²⁸⁷ ₂₃₃		
pre numele lui Radu si Petru Popia	2400 "	
n) 1864. 30 iuliu nrul diuariului ⁴³³⁹ ₂₃₃	17,198 "	
	si asiè la olalta	53,782 fl. 50 cr.

Impoternicirea acusa către rogare acă vi-se retramite. Oficiul vamale.

Brăiovu 1867. 5 aprilie.

Tsuldy m. p.

Schwarz m. p.

notariu.

Copia 2%.

(Traduse dupa testulu orig. in limb'a nem tescă.)

Spre legitimarea comitetului suplenitoru de reerutu in satu-lungu se adveresce, că pentru subeentingentul de 24

*) Vedi „Unio“ d'in Clusiu.

fecriorii reîmpartitul pre Romani pentru intregirea ostirei pre an. 1863. pana in diu'a de astă-di s'au prestatu *treispredece mii si doue sute de florini in val. austr. ad. 13,200 fl.*

Brăiovu, 3 martiu, 1864.

T. Pánczél, m. pr.

ROMANIA.

Siedinti'a adunarei deputatilor de la 5. fauру 1868.

Presedinti'a dlui Fétu.

D. Ministrul de Justitie dă cetire mesagelor, privitor la proiectele de lege asupr'a curiei juratilor, la liberarea pe cautiune in materii penale, la responsabilitatea ministrilor la admisibilitatea in functiuni judiciare, la urmarirea agentilor fortii publice in casu de abateri, si la cumulu. Se prescu de camera cu aplause. Si se cere inca urgint'a pentru cele doue d'antēu proiecte de lege.

D. Carusii se proclama de deputatu.

D. Negura raportatoru dă cetire, raportul in privind' a esplotatarii unor paduri de dincolo de Milcovu, si cere ca să nu se cerceteze acăstă cestiune pana ce tribunalele nu se voru pronuntia, căci aru fi, dice dlui, a prejudică cestiunea.

D. Ministrul de Justitie dice că acestu procesu, n'ară putea impedi pe camera de a se pronunti.

D. Suciu, arăta că tribunalulu s'a pronuntiatu in favoarea statului, contra dlui Cozadini daru că trebuie să se accepte pana ce curtea se va pronuntia. — Se amana cestiunea.

D. A. Lahovari dice că ar avea a face o interpellare dlui ministru de interne in privind' a abusurilor de totu felul din districtulu Râmniciu Valeei, si distituirei Primarului orasului de resedintia.

Biuroului a disu că va anuntia pe ministru care lipsiă atunci.

D. Ministrul de Finance dă cetire mesagiului prin care se trimitu unu proiectu de lege in privind' a unui creditu pentru plata de tasse in procesele perdute de statu in anulu trecutu.

D. ministru cere a se ocupă Camer'a de urgint'a, ca să nu se lasă locu de calcare a legilor tierii, său de urmariri contr'a Statului.

D. A. Cociu dice că conformu legii de contabilitate trebuie ca ministrul de finanțe să dea socotela Camerii de tote creditele ordinare si straordinare ce si-a deschis in timpul cătu n'a fostu sesiune si atunci să se ocupe Camera si de acestu creditu.

D. Voinovu, combatte pe d. Cociu si arăta că ori-ce interdiare ar aduce noue pagube Statului.

D. Ministrul de finanțe dice că taboulul creditelor ordinare si straordinare, s'a facutu: de sera se va subsemna de Domnitorulu si mane se va prezintă Camerii, daru dsa nu cere unu creditu de care pote usă guvernului, căci elu nu e straordinaru nici prevediutu in budgetulu anului trecutu. Guvernul vrea să respecte legile tierii, platindu datoriele acestea.

Guvernul mai cere unu creditu pentru regularea imprumutului Openheim.

Acestu proiectu de lege nefiindu atât'u de urgentu, nu cere pentru elu urgint'a, căci pote fi observat si dupa prezentarea taboului de credite ale anului trecutu.

3-lea proiectu este in privind' a perceptiunei pentru regulaarea ei conformu cu esperiintia dobendita prin aplicarea ce s'a facutu in anulu trecutu, si care nu prea e satisfactora.

D. I. Codrescu dă cetire unui proiectu presintatul de d. Cogalniceanu, prin care se cere a se acordă mamei dlui Panu si surorilor sale o pensiune viagera. (Aplause.)

D. I. Brăianu multimesc Camerii, pentru că s'a gandit u recompenșa serviciile aduse tierii de acestu ilustru barbatu, si totu de o data dice că, vietii a mai putinu scumpa de cătu onorea. Reposatulu Panu a lasatu detorii si cere ca acele datorii să se platesca de tiera, fiindu facute numai pentru tiéra.

D. Cogalnicianu, dice că, dlui s'a tienutu la partea practica ; mama-sa a lipsita de pane, si una d'in surori, dice dlui, nu mai spune in ce stare se află... (Mai mulți... Scim... scim...) Cere ca mai antezi să se votese, panea de tote dilele s'apoi Camer'a va face pentru cea alta propunere ce va voi. Urmandu spune că are scrisori prin care lu roga a fi interpretulu acestor suferintie, inaintea reprezentatiunei naționale.

D. Ion Ghica cere a se discută de urgintia astă cestiune de recunoscinta naționala; să se invite publiculu a se retrage cinci minute si camer'a in siedintia secreta, se va pronunția indata, nefiindu o cestină care se dec nascere la lungi discutii.

D. Voinovu dice să se trimita astă cestiune la comisiunea financiara care pote sfarsi lucrarea in cinci minute.

D. I. Ghica dice că nu dsa ar fi cerutu a se calcă regulamentulu; daru elu dice a se trimite la sectiune si asia, sectiunile potu trata o cestină si unite in siedintia secreta.

D. Presedinte comunica că regulamentulu prescrise a se trimitu ori ce proiectu la sectiuni, cari alegandu delegatii si raportorele presinta adunarii lucrarea; acăstă este precederea legală.

Se'nchide incidentele, se pune la votu trimiterea cestiunii la comisiunea financiara si se primesce.

D. Raportore dă cetire reportului prin care comisiuni

financiare se decida pentru primirea proiectului de lege, care acorda o pensiune viagera si anuale de 4000 lei nuoi mamei repausatului A. Panu si căte doue mii lei noui la fie care d'in ambele surori ale sale.

D. Latesiu cere a se schimbă cuventulu de remunerare din proiectu prin acelu de recunoscinta, căci elu exprime mai bine simtiemintele Romanilor si Adunării pentru memoria lui A. Panu.

D. Ministrul Brăianu dice că era să se faca unu amendamentu pentru detorile cari au remas dupa mortea repausatului Panu ; daru că dsa a propus a se retrage amendamentul pentru a se prevede apoi o suma in bugetu prin care să se platesca biblioteca si obiectele confiscate ale lui Panu cari altu felu s'ar vinde si s'ar potă cumpără cine scie de cine (aplause.)

Se pune la votu proiectulu in totalu si se primesce in unanimitate.

Se votăza apoi art. unicu prin votu secretu si resultatul este : Bile albe 101 pentru, si Bile negre 2 articulului contra.

Adunarea trece in sectiuni.

Senatulu.

Senatulu, in siedintia de 7 fauру a otaritul ordinea dilei pentru Sambata la care a luat cuvintulu dd. Senatori Plagino, Piciianu si N. Ionescu si s'a decisu a se luă in desbatere urmatoriele :

1-iu. Proiectulu de lege relativu la padurile cu tasse.

2-le. Interpelarea d-lui Grigorie Balsiu facuta dlui ministru alu lucrărilor publice, in privind' a avocatilor particulari angajati de acestu ministeriu.

3-le. Indigenarea dlui Crailean si Fredericu Bossel.

Dupa „Rom.“

I. S. Domnitorulu a fostu invitatu de majoru Misiu Anastasievici la o venatore ce s'a facutu in diilele d'in urma ale lunei contenite pe proprietatea acestuia, mosă Clejani.

I. S. a fostu primitu de D. maioru Misiu in casele D-sale aleveratu palaturi si pe cari pentru impregiurare falfaiă pavilionulu Romaniei.

Dupa invitatiunea ce i s'a facutu, I. S. a b'nevoită a visită biserică edificata de D. maioru Misiu si care este remarcabila prin bogat'ă picturi si prin avut'ă ei esecutata de D. Tătărescu.

De acolo I. S. a mersu la scola infinitiata totu de D. proprietaru, si a visitat' o in detaliu cu interesulu particularu ce porta stabilimentelor lăcașă natura, a intrat in intr'o clasa unde elevii a lunati au salutat pe Suveranulu cu cantarea unui imnu. I. S. a trecutu pe urma in cele-alte clase si a visi atu lormitorele, refectorele, infirmari'ă, locuintele profesorilor si cele-alte cladiri.

I. S. cerendu ore-cari informatiuni D-lui Misiu, a aflatu că 35 interni suntu intretinuti cu hrana, imbracaminte si pe cheltuiel'ă proprietarului; că, afara de aceste interne, 100 externi si-primesc educatiunea loru; că mai multi scolari d'in anii precedenti si-au gasitu positiuni in societatea gratia instructiunii primita in acea scola.

I. S. a remasă incantat cu atât'u de frumusetă rezultatelor dobendite catu si de spiritulu practicu care a presedintutu la infinitarea si care presiede la intretinerea scolei, si a esprimat a sa satisfaciune D-lui majoru Misiu intr'unu chipu forte magulitoru pentru D-sa, emitendu sperantă că nu va ramane neurmatu de alti proprietari acestu frumosu exemplu datu D-lui.

Venatorea a durat mai multe dile si favorita de unu timpu frumosu, a fostu d'in cele mai produtori.

Ordinu de către guarda.

Cu ocazia felicitatiunilor facute Mariei Sale Domnitorului in ajunulu anului nou, de către musicile guardei insocite de unu forte insemnatu numeru din cetatiemii guardi, M. S. Domnitorulu a bine voit a me autorisă ca să esprimu felicitatiunile M. S. in genere cetatiemii guardi, deplin'a satisfaciune pentru modulu cu care guardei si implinește misiunea sa, si totu de odata convingerea intima ce are I. S. pentru prosperarea acestei institutiuni si că ea va scăsi a-si face detori'a in totu timpulu.

Subsemnatul fidel interpretu alu Inaltelor semintente ale I. S. Domnitorului, si-face placut'ă detoria a ve pune in vedere cele ce precedu invitandu-ve, D-lor comandanți, a dispune să se publice ordinulu de facia pentru cunoscintia tuturor D-lor guardi.

Inspectore generalu alu guardei ; Generalu N. Goleșcu.

Noutăți Straine.

FRANCI

Inainte de a me demite la aceasta discussiune, mi ceru permissiunea a ve presintă căte-va reflessiuni generali si premergatorie, cari sunt ca unu vestibulu naturale alu cestiuniei.

De trei patrari de seculu Francia s'a aflat pusa dupa oalalta sub guvernamente de tota specia. Mai antașiu a fostu sub monarcia absoluta, dup' acea sub monarcia constitutinala, in urma sub republica. Si mai apoi, prin unu miscament de reactiune, Francia a fostu respinsa in dereru si a reinceputu mai acea-si ordine; asiè incatul a eshauriatu tote formele cunoscute de guvernamentu. Eca incatul pentru lucruri.

Incatul pentru persone, ea a avutu trei dinastie. Adeca intre tote aceste guvernaminte nece unul sê nu fie fostu bunu, seu că Francia ar fi neguvernabile? Nu, domnilor, tote aceste forme de guvernamentu, considerandu tempurile si locurile, au reusit iñ anumita parte. Si ce se atinge de Franchia, ea nu este neguvernabile, ea este potrivită viua, inse ea se supune daca cine-va nare cerbicosă de a face in contra geniului ei natural. (Forte bine! in stang'a oratorelui.)

Facia cu o asemenea situatiune, eu m'am intrebatur, la tote periodele vietiei mele, care ar fi detorinti a cetatenilor buni; cu mi-am disu totu-de-un'a, că, manecandu d'in acea ce este, ar' trebul a se cercă cari sunt formele nedispensabili a le unui guvernamentu bunu. Incatul pentru mine, acele se resuma tote la nisice conditiuni neincungiuante pentru ca natiunea sê se guverneze ea pre sine insa-si (Noue semne de aprobatu), la acea ce eu am numit libertati necesarie. Libertati trebuie sê cerem de la tote dinastiele, de la tote formele guvernamentale: de la monarcia, pentru a scapă de aceea, ce este periculosu, de guvernamentul unui omu (Forte bine! forte bine! la stang'a oratorelui); de la republica, pentru a scapă de aceea, ce nu e mai putinu periculosu, de guvernamentul unei factiuni. (Aprobatiune viua si sgomotosa la alte multe bance.)

Asiè este, libertatile aceste sunt de acele, cari trebuie cu cerute cu imperiositate de la aceia, pre cari i iubim mai multu, si primitu cu multiemita de la accia, pre cari i iubim mai putinu. Eu le am cerutu de la tote guvernele, sub cari etataca meu m'a pus. Sunt aproape la patru-dieci de ani, candu le am cerutu de la Restauratiune, in nisice termini, cari potrivită v'ar' suprinde prin precisiunea si conformitatea loru perfecta cu terminii, cari i voi intrebuinta asta-di pentru a le cere inca.

O revolutiune a supraventu. Eu eram strainu monarciei noue precum am fostu celei vechie. Ea mi-a facutu onorea a me distinge; cu i-am sierbitu cu devotamentu, inse totu-de-un'a am cerutu de la ea libertatile necesarie in aplicatiunea loru absoluta.

Candu mi-s'a parutu, că lipsesc ce-va in prace, cu dorere m'am despartit de acesti principi, fără de a uită vr'o data respectului si recunoscinti a ce li detoriam pentru că m'a scosu d'in obscuritatea mea.

A venit republica; n'am avutu de a cere de la ea aceste libertatile necesarie, inse am cerutu numai sê nu treaca preste ele.

Apoi a urmatu imperiul, care ni-le a rapit; eu am cerutu, caru si acuma de la elu sê ni-le redese. (Noua aprobatu ne pe mai multe bance.)

Ce se atinge de mine, eu sum convinsu despre unu lucru, adeca: că de voru avé partitele inteleptiunea de a-si uita suvenirile loru, preferintele loru pentru persone si pentru lucruri, si voru sci a-si recascigă aceste libertatile nedispensabili, voru triunfa a supra toturor resistintielor, si guvernele, cari voru fi avendu inteleptiunea de a le acordă, voru astă in fine leniscea, securitatea, durabilitatea, ce n'au potutu a le avea nici candu.

Ei, dura ce locu occupa libertatea pressei intre aceste libertatile necesarie?

Locul acestu-a nu e celu mai atragatoriu, ci este celu mai necesariu. Elu este libertatea de a cugetă.

Candu o natiune vre a-si face lucrurile sale, trebuie s'e cugeta la ele, trebuie s'e pota cugetă liberu a supra loru, s'e si formeze vointa si sê o realizeze. Asiè dura libertatea pressei este in teoria si in prace cea mai necesaria intre tote libertatile.

Consentu eu, că subjectul e greu.

Noi am treacutu preste tempuri pline de passiuni. — Press'a a fostu aceea, ce a datu acestorui passiuni expresiunea cea mai viua; sicandu vorba sê se largesca legaturele pressei, scin eu, că omenii se temu de rentorcerea fortunelor. Inse daca nu scim a ne deslipi de impressiunile nostre personali, cum vomu potă luă vr'o data a supra acestui subject o resolutiune firma si chiarificata? Pentru a cauta cestiunea d'in inaltime, trebuie s'e ne suimu la inaltime. Regiunile obscure, cautandu-le d'in inaltime, se desemna si se chiarifica sub privire.

Noi suntem aproape in alu treile patrari d'in seculu ala noue-spre-diecele, si ne place a dice că noi am treacutu preste seculu celu mai atitiatu d'intre tote. Inse tote secolele au fostu atitiate. Pentru ce? Pentru că fie-care a avutu a face ce-va lucru considerabile, a-si implini partea sa in oper'a mararia a civilisatiunei, inceputa acum trei-dieci de secole. Asiè este, fie-care a contribuitu a aduce pre omu d'in statulu nesciintie grose, misericordie profunde, violintie si barbarie, la statulu de odigna, de buna stare relativa, de vaste cunoscintie, de respectu alu dreptului, care caracterizeaza poporele poleite.

Daca punem fie-care seculu intr'acestu cadru nemargi-

nitu, recunoscem, că dorerile fie-caruia se mesura in proportiunea sierbietelor, ce le-au datu; glori'a loru se mesura dupa sierbietele aceste.

Domnedieu, creandu pre omu, nu l'a facutu transdavu si indiferinte; elu i-a deschis o cariera vasta, inse o cariera in adancu laboriosa.

Unu geniu mare alu anticitatii, Pliniu Betranulu, a deservis in termini amari sorteia omului: Pâna ce — dice elu — natur'a a aruncat a supra pamentului animalele, provedeute cu tote ce li suntu de lipsa, imbrilate, armate si conduse prin unu instinctu siguru; mai multu vitrega, decatul mama, ea a aruncat pre omu *nudum in nudo humo*. Prim'a sensatiune a omului este o dorere, strigatul lui d'antai este unu suspinu; chiamatu a demanda celorlatti, elu intra in natura planandu.

(Va urmă.)

FRANCIA. In dîlele trecute unele foie facusera dupa proverbialu romanu „mare sfara in tiera“ latindu faim'a, că in Francia a intrat legioni de ostesi d'in Anover'a, cari aru avé de scopu a forma legioni anoverane. Foi'a francesa „France“ in priyinti'a acest'a ni aduce desluclariri, dicundu că inca dupa resbolul d'in anulu 1866 au venit in Belgia mai multi ostesi anoverani, si remasera acolo, pana candu li s'a rechiamatu esirea de acolo. Dupa acest'a s'au dusu in Elvetia, unde, imprescindibilu-se in diferite cantone, au locuitu mai bine de unu anu. Portarea loru nu a datu ansa spre suspiciuni, pre langa tote acestea guvernulul federalist silitu prin influențe straine, a decisu departarea loru. Acesti ostesi sosiria in dîlele trecute in Strassburg, si de aici in alte părți ale ticeri. Oficerii se dusera către Bourges, era fetiori se imprasciara in căte-va sate a le provinciei Champagne.

„France“ dice, că faimile despre formarea de legioni sunt scorniture malitiose.

Insciintiarea foiei „France“ se chiarifica si prin unu telegramu alu foiei „Köln. Ztg.“ in care se dice că guvernul va provocă pre Anoverani ca să para-sesc teritoriul francesc, spunendu-le verile că nu voru fi primiti in legioni straine. Numitul telegramu dice că guvernul, cu privire la obiectul acesta, s'a portatu forte loiale, dupa ce nici nu a asteptat provocarea guvernului de Berolinu.

Diurnalul „Constitutionel“ in Nruul său d'in 11 serie, că si dupa demintirea oficioasa data de agintele Romanici Cretulescu, si-sustiene imparthesirile d'in 5 faturi.

Varietati

* * * (Arestara.) Dsior'a Dagschitz, membru a societății damelor nobili, a locuitu de mai multi ani in strad'a poste (Vien'a). Avendu candu-va o avere de o diumetate de milionu, a ajunsu d'in cauza animei sale pre bune a si-o resipi tota. In fine unu inselatoriu istetiu i-a casinutu ruin'a deplina, imprumutandu de la ea 36,000 fl., pentru cari o-a fostu ascuratul cu diamante de una pretiu indoit. Diamantele au fostu recunoscute prin pretiutoriu de adeverate, si au fostu depuse intr'o scatula in chili'a damei. Mai tardi s'a adeverit totu-si, că inselatoriu in locul diamantelor adeverate a pusu altele false, de minune asemenea celor d'antai. Blastematu fu recunoscute acuma căti-va ani si arestatu in Prag'a, dar nu s'a aflatu la elu decatul unu brilliantu in pretiu de 1500 fl. S'a judecatu in Prag'a la o inchisore mai indelungata. D'in tempulu acestu-a s'a smintit火 firea dnisor'i, incetu-incetu si-a perduto tota avere, ce i-a mai remasutu a conscris, si acum diace in starea cea mai misera, suferindu de o bola gretiosa, in spitalul publicu. Acuma sunt cam doi ani, candu contele Kaunitz, locutientinte ces. reg., s'a fostu incortelatu la domnisor'a numita. Pe langa venituri destulu de considerabili, contele se afla totu-si mai totu-de-un'a in perilesitate de bani. Folosindu-se de starea spiretuală a acestei dame de 70 de ani, a jocat facia cu ea rolulu de curtenire, ce firesce era lucru lingusitoriu pentru dsior'a, fiindu că ea se mai totu tieneă incantatoria, si ar' fi mai voitu a face cuceriri. Continuandu-se aceasta comedie ore cătu-va tempu, omulu nostru a inceputu de diferite ori a cere si bani de la dnisor'a. Prin lingusiru i-a succesu a capetă de la ea biletul pemnoral, prestios, vestimente si in fine si bani, cari ea insa-si a trebutu să-i cascige prin imprumutu; — cu tote, căte a capetatu, cavalerulu nu s'a indestulit, ci a voită să-i vindă si mobiliele d'in chilia, inse fu impiedecatul de tempuriu de la acesta faptă. Indata a disparutu contele Kaunitz, si se ivi numai odata ca cadetul de venatori. A fostu de diferite ori candu oficiariu de infanteria, candu de ulani, dar' totu-de-un'a a trebutu să cuiteze d'in cauza detorielor. Dnisor'a Dagschitz, candu fu primita in spitalu, inovativă pre contele K., că o-a despota-tu prin inselare de o parte a averei sale. In consecintă a acestei acusări contele K. fu arestatu si dusu in carcerul oficiarilor. Afara de casulu acestu-a, au contribuitu si alte impreguri delicate la arestarea lui.

* * * (Pertractare finale in contra guardianului capucinilor d'in Bludenz pentru o predica atitatoria.) Guardianul numitul fu acusatul a tribunalul cercuie d'in Feldkirchen pentru atitieri comise in intlesulu §. 302 alu codicelui penale si totodata pentru transgressiunea securitatii onorei conform art. III. alu novelei penale si §§. 491 si 492 ai cod. penale, fi-

ndu că intr'o predica, tienuta in besere a plebaniale d'in Bludenz, a scapatu nisice vorbe cu inticlesulu, că care nu e pe langa Concordatu, nu e bunu decatul de cas'a nebunilor, care inse este in contra acelui-a, e demnu numai de a fi inchisul, cari nu voiesc a recunosc „Declaratiunea“ ultramontana, destul de cunoscuta, se supunu unei responsabilitati forte grele, si că predicatorile n'ar' dori să fie cu nisice omeni asemenea la judecat'a de pre urma Tribunalulu, dupa o desbatere de trei ore, aduse sentinti'a: „Nevinovatu“ d'in motivulu, că nu se poate documenta vr'o intenție rea, si că nimene n'a fostu amintit in predica cu numele, la cine s'ar fi pututu referi declaratiunile vatematorie.

* * * (Domnitorul Romanilor, Carol I) a caletorit la Olteniti'a pentru a se informa in persona Sa mai bine despre daunele, ce a causat esundarea despre care amu scrisu in nrnlu trecentu.

* * * (Unu deputat ateistu). Cu ocazia desbaterilor asupra bugetului, ce au avutu locu in camer'a italiana in 5 a. l. c. cu privire la instructiunea publica unu membru d'in stanga, Morelli Salvatore, tienut urmatorul cuventare impotriva: Revolutiunea d'in anulu 1860 a trebutu să strafime poporul italianu; inse spre nenorocire se intemplă chiaru contrariul, fiindu că ea n'a atinsu viciurile cele vechi. Poporul italiano aru fi trebutu să contrapuna scoalele catationale celor basericesc, si să suprime institutiunile catolice cu alttele. Candu vedui, că in scolele italiane catechismul e un studiu obligatul chiaru ca si in scolele papali, mi disei eu insu-mi: acest'a nu e alta de cău a pura comedie. Se voiesce reactiune, si nu inaintare; se doresca pap'a si preutii si nu Roma' ca capitala a imperiului. Eu cred, că acel'a care tiene cu biserica, nu voiesc scienti'a, si cine tiene cu pap'a, nu voiesce libertatea. Eu nu voiesc să se propuna catechismul in scola. Catechismul vorbesce despre Domnedieu, si dice, că fără elu nu poate să existe scienti'a. Sciti Dvostre, ce impresiune face la copii inchipuirea lui Domnedieu? Chiarn aceea, ce face lumin'a orbilor, care i face inca miu orbi. N'am scopul să eschidu d'in instructiune pre Domnedieu, inse trebue ca elu să fie ultimul si nu antaiul cuventul alu scientie. Eu ve spunu acest'a Dvostre, o spunu Italiei si lumii intrege. Mi-se va pune intrebarea, că cum se voru invinge prejudiciile mamelor, cari nu voiesc neci decatul a se lapetă de catechismu. Eu respondu la acea: eu inventiamul obligatoriu. Să se immultesca scolele si să se deo ocazie catenilor a se cultiva in agricultura. Este lipsa si de inventatori buni. Inventatori de asta-di sunt in decadintia; ar' trebui ridicati, si a se introduce instructiunea elementara in provincii si comunitati. Oratorele presinteca o ordine de dile, prin carierul se delatura de la instructiune, si propune o instructiune obligatoria pre spesele statului, precum si unu inventoriu cat de 500 susfete.

* * * Comitetul „honvedilor“ in Posoniu au arangiat in dîlele trecute unu balu in folosulu fondului menit pentru ajutorarea „honvedilor“ — la acestu balu comitetul prim-deputatului invită si pre generalul Neippert (cunoscut sub numele italienisatu Montenuovo, fiu d'in casatorii a maganatica alu Mariei-Ludovicei, socia lui Napoleonu I.) carele inse, in locu de a primi invitatiunea, tienut deputatiunii o lectiune a supr'a scopurilor neloiale ce gonesc honvedii, etc. dede totodata ordene ca oficerii imp. reg. să nu se insatisse la acelui balu. Lectiunea cea bruscata a Dni generalu si-prinse si vatemă, de unde urmă că presedintele reuniunii honvedilor Bela Uvarnoki iu provocă la duelu cu pistole, gen. Neippert declară prin unu oficieru d'in statul majoru că primește duelul. Aici in Pest'a cereala faim'a si-sar fi insocitul mai multi honvedi a-lu provocă unu dupa altul, era dupa alta versiune honvedii de aici si luatul resolutiunea de alu provocă la duelu numai la interplare candu honvedii d'in Posoniu s'ar fi uitatu a-i cere si-tisfacerea cavaleresca. Acestu incidente nefericita au casinuta la locurile mai innalte desplacere, era intre oficeri si honvedi va contribui spre atitarea spiretelor.

* * * Serbatoria gabelbergiana in Vien'a.) Anulu acestu-a alu 50 lea, de candu s'a introdusu in stenografi'a germana sistemul lui Gabelberg. Reuniunea centrala stenografica d'in Vien'a a serbatu acestu anu diu'a nascerei inventatoriului mitului sistem. Serbatoria s'a tienut la 9 fatur. ser'a in otlu „la rati'a de auru.“ In 9 fatur innante de prandiu s'au tienut a 20-a adunare generale in sal'a academiei de stiinte, unde dupa raportul anuale s'a alesu directiunea reuniunii pe anul curintu.

Sciri electrice.

Vien'a, 14 fatur. In ministeriul de comerciu se tienu desbateri pentru a introduce o tarifă de telegrame unificata de 40 cruceri pentru tota imbarcări. Se va adauge unu articlu suplenitoriu cătă convențiunea francesca-austriaca in cauza estradii delincuentilor. Delincuentii voru ramane pasi la regularea afacerei acestei-a, in arestul provisoriu.

Rom'a, 12 fatur. „Giornale di Roma“ anunță că ambasadorul prusescu, Armin, s'a acreditat in scaunul pontificiului ca reprezentante alu confederatiei nordice germane.

Proprietariu, redactoru respunditoriu si editoriu: **ALESANDRU ROMANU.**